Το σπήλαιο στις πηγές του Αγγίτη, ονομαζόμενο από τους ντόπιους σπήλαιο Μααρά, βρίσκεται στην ανατολική Μακεδονία στο βόρειο τμήμα του λεκανοπεδίου της Δράμας κοντά στο χωριό Αγγίτης (Κοινότητα Κοκκινογείων). Σχηματίζεται στη βάση του όρους Φαλακρό και αποτελεί τον υπόγειο σύνδεσμο των πεδιάδων Κάτω Νευροκοπίου και Δράμας. Η ονομασία του σπηλαίου οφείλεται στο γεγονός ότι ο παραπόταμος του Στρυμόνα, Αγγίτης διακόπτει, στη φυσική είσοδο του σπηλαίου, την υπόγεια ροή του και ρέει, ορατός πλέον, προς νότο.

Στη δοκιμαστική τομή (4Χ1,5 μέτρο), που πραγματοποιήθηκε κοντά στην τεχνική είσοδο του σπηλαίου, όπου η επίχωση έφτανε περίπου τα 2,6 μέτρα, ήρθε στο φως πληθώρα παλαιοντολογικού υλικού (οστά ζώων) και λίγα, σχετικά, λίθινα εργαλεία, χρονολογημένα στη Μέση Παλαιολιθική, και συγκεκριμένα περίπου 30.000 χρόνια πριν από σήμερα.

Το παλαιοντολογικό υλικό περιλάμβανε τουλάχιστον 2000 μικρά και μεγάλα θραύσματα οστών και ακέραια οστά και τμήματα από σκελετούς ζώων. Πρόκειται στην πλειοψηφία τους για ζώα φυτοφάγα όπως ελαφίδες, ιππίδες (άλογο), ρινοκερωτίδες (δασύμαλλος ή μαλλιαρός ρινόκερος, μεγάκερος) και ελεφαντίδες (μαμούθ), ενώ δεν απουσιάζουν και τα σαρκοφάγα όπως αρκτίδες. Ο τρόπος απόθεσης (ταφονομία) των οστών υποδηλώνει ότι πρόκειται για συνηθισμένα υπολείμματα τροφής, όπως εκείνα που συναντώνται, για παράδειγμα, στα σπήλαια της Μέσης Παλαιολιθικής, που ερευνήθηκαν στις θέσεις "Λακωνίς" και στα "Καλαμάκια" της Μάνης.

Ανάμεσα στα οστά ζώων βρέθηκαν 104 τέχνεργα, διαμορφωμένα σε φολίδες χαλαζία και σπανιότερα πυριτόλιθου. Πρόκειται για τυπική Μουστέρια λιθοτεχνία του εξελιγμένου σταδίου της Μέσης Παλαιολιθικής, ράσπες απλές και διπλές, ξέστρα, οδοντωτά και αιχμές. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι έτοιμα εργαλεία, ενώ ελάχιστα είναι τα προϊόντα δευτερογενούς επεξεργασίας, που σημαίνει ότι τα εργαλεία έφταναν έτοιμα στο σπήλαιο και δέχονταν, εφόσον ήταν απαραίτητο, δευτερογενή επέμβαση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πηγές των πρώτων υλών δε βρίσκονταν στο άμεσο παλαιοπεριβάλλον του σπηλαίου: χαλαζίας έχει εντοπιστεί στη λεκάνη της Δράμας, ενώ τα ηφαιστειακά πετρώματα θα

πρέπει να αναζητηθούν στα βορειοανατολικά της Ροδόπης.

Το παλαιοντολογικό και εν γένει αρχαιολογικό υλικό, σε συνδυασμό με τη φυσική θέση-πέρασμα του σπηλαίου, επιτρέπουν την ερμηνεία χρήσης του ως περάσματος κυνηγών-συλλεκτών, που εξυπηρετούσε τη συγκέντρωση, τη θανάτωση και ίσως και τον μερικό τεμαχισμό των θηραμάτων. Η συμπαγής επίχωση του σπηλαίου, στην οποία ήταν ενσωματωμένα τα οστά, επέβαλε δυστυχώς την απόσπασή τους από το συμπαγές χώμα με μηχανικούς τρόπους καθαρισμού (ειδικό μαχαίρι, μικροκρουστικό καλέμι, μικροδονητής, στιλό, μικροαμμοβολιστικό μηχάνημα). Οι μέθοδοι αυτοί δεν αφήνουν περιθώρια αναγνώρησης ιχνών εργαλείων.

Το οστεολογικό υλικό από τις πηγές του Αγγίτη συνιστά με την πολυμορφία του εύρημα μοναδικής σημασίας, μια και παρέχει τις πρώτες ενδείξεις για την πανίδα της Μακεδονίας κατά τη Μέση Παλαιολιθική περίοδο.